

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 35.725.120
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Алоїза ШУГАЛО**, 1992 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2015 році Львівський державний університет внутрішніх справ і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобула кваліфікацію юриста, працює на посаді секретаря судового засідання Франківського районного суду міста Львова, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 35.725.120, утворена наказом Львівського державного університету внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України, м. Львів від 28 лютого 2025 року № 111, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради

-

Дар'ї БАЛОБАНОВОЇ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ

Рецензентів -

Ірини ГАЗДАЙКИ-ВАСИЛИШИН, кандидата юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального права та кримінології факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ

Тараса СОЗАНСЬКОГО, кандидата юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ

Офіційних опонентів -

Ігоря КОЗИЧА, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Олени САСКО, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки,

на засіданні «25» квітня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Алоїзі ШУГАЛО на підставі публічного захисту дисертації «Кримінальна відповідальність за домашнє насильство в Україні» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Львівському державному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України, м. Львів.

Наукові керівники: Олександр МАРІН, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії вивчення проблем протидії торгівлі людьми навчально-наукового інституту з підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ; Леся СКРЕКЛЯ, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та процесу факультету права Львівського торговельно-економічного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для досліджуваної галузі знань, та характеризується єдністю змісту, а також точністю викладення матеріалу.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, у якій наведено теоретичне узагальнення і нове розв'язання комплексної проблеми кримінальної відповідальності за домашнє насильство в Україні.

У дисертаційному дослідженні уперше запропоновано виключити вказівку на фізичне насильство з диспозиції ст. 126-1 КК України; такі діяння охоплюватимуться загальними нормами КК України про фізичне насильство (без ознаки систематичності); доведено, що вказівка на суспільно небезпечні наслідки (у виді фізичних чи психологічних страждань, втрати працездатності, розладів здоров'я, погіршення якості життя потерпілої особи, емоційної залежності) у нормі про домашнє насильство є перебільшеною, позаяк у разі застосування насильства завжди настають негативні наслідки для потерпілої особи, а криміноутворююча складова полягає у систематичності таких діянь; виявлено непослідовність формулювання на законодавчому рівні окремих ознак домашнього насильства, зокрема: невиокремленість ознаки тривалості розладу здоров'я, сумнівність вказівки на емоційну залежність та погіршення якості життя як суспільно небезпечних наслідків домашнього насильства, застосування у диспозиції ст. 126-1 КК України поняття «винний», вживання термінологічного словосполучення «щодо подружжя чи колишнього подружжя», застосування терміна «психологічне насильство» замість «психічне насильство»; удосконалено позицію, що у разі одноразового факту психічного домашнього насильства, що полягає у погрозі вбивством, дії винної особи потрібно кваліфікувати за ст. 129 КК України та з урахуванням обтяжуючої обставини, передбаченої п. 6-1 ч. 1 ст. 67 КК України; а у разі наявності систематичних випадків його застосування, що становить (чи має становити) більшу суспільну небезпечність, – за ст. 126-1 КК України; підхід, що обсяг фізичного насильства у складі домашнього насильства потрібно визначати з огляду на ознаки такого складу та санкцію ст. 126-1 КК України; набули

подальшого розвитку твердження, що ознака систематичності є криміноутворюючою, коли діяння вчинено втретє; необхідність диференціації кримінальної відповідальності за домашнє насильство за ознакою його вчинення щодо певної вразливої категорії людей (малолітнього чи в його присутності, або вагітної жінки, або особи, яка перебуває у безпорадному стані); положення, що застосування сексуального насильства з «домашньою» ознакою має кваліфікуватися за ст.ст. 152, 153 КК України із посиланням на відповідну кваліфікуючу ознаку (вчинення таких діянь стосовно подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винна особа перебуває (перебував) у сімейних чи близьких відносинах); підхід, що спричинення легкого тілесного ушкодження охоплюється складом злочину «домашнє насильство»; позиція, що «образа» та «приниження» як різновиди психічного насильства характеризуються однаковим змістом; твердження, що віднесення залякування до проявів психічного насильства є неправильним, оскільки таке охоплюється поняттям «погроза».

Дисертація виконана державною мовою, відповідає Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а обсяг її основного тексту відповідає вимогам освітньо-наукової програми «Право».

Аспірантка має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б», зокрема:

1. Шугало А. Я. Кримінальна відповідальність за домашнє насильство. *Право UA*. 2021. № 3. С. 126–130. DOI: 10.32782/LAW.UA.2021.3.20;
2. Шугало А. Я. Стан теоретичного дослідження питань кримінальної відповідальності за домашнє насильство. *Наше право*. 2022. № 1. С. 118–123. DOI: 10.32782/NP.2022.1.17;
3. Шугало А. Історія розвитку кримінальної відповідальності за домашнє насильство. *Європейські перспективи*. 2022. № 2. С. 88–93. DOI: 10.32782/EP.2022.2.14;
4. Шугало А. Суб'єкт складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126-1 Кримінального кодексу України. *Наше право*. 2024. № 2. С. 174–179. DOI: 10.32782/NP.2024.2.26;
5. Шугало А. Я. Питання караності та призначення покарання за домашнє насильство. *Європейські перспективи*. 2024. № 3. С. 46–51. DOI: 10.32782/ep.2024.3.7.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження та рекомендації:

1. Дар'я БАЛОБАНОВА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, яка звернула увагу, що:

1) на її думку, пропозиція щодо виключення фізичного насильства із складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126-1 КК України, потребує ретельнішого аналізу та додаткової аргументації;

2) робота є цікавою та виконана на високому рівні, містить низку висновків та пропозицій, які мають наукове та практичне значення.

2. Ірина ГАЗДАЙКА-ВАСИЛИШИН, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та кримінології факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ, яка надала позитивну рецензію та зауважила:

1) дисертаційне дослідження та його захист ламає існуючі стереотипи щодо місця жінки у суспільстві, а власне гендерні стереотипи, які є однією із причин існування такого негативного явища, як домашнє насильство;

2) перспективним напрямком подальших наукових розвідок в межах цієї тематики є ретельніший аналіз ознак такого поняття, як «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством».

3. Тарас СОЗАНСЬКИЙ, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, який надав позитивну рецензію та звернув увагу, що:

1) робота за своїм змістом є цікавою та дуже актуальною працею, адже слід констатувати, що проблематика домашнього насильства потребує особливої уваги з огляду не лише на сучасний воєнний стан, але й на ті чинники та обставини, які виникнуть у повоєнний період;

2) при проведенні дисертаційного дослідження проаналізовано зарубіжний досвід, але при цьому доцільно враховувати національні культурні особливості та українську ідентичність.

4. Ігор КОЗИЧ, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики в сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який надав позитивний відгук та звернув увагу на наступне:

1) актуальність обраної проблематики обумовлена не лише тим, що домашнє насильство є загально-людською проблемою, але й також воєнним станом в Україні, а також тим, що значна частка цих діянь залишається латентними;

2) в ході захисту дисертантка продемонструвала ті вміння, навички та компетентності, якими повинен володіти здобувач освітньо-наукового ступеня доктора філософії; а також запропонувала не лише власне бачення досліджуваної проблематики, але й шляхи вирішення існуючих проблемних питань.

5. Олена САСКО, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, яка надала позитивний відгук та зауважила:

1) домашнє насильство є глобальною проблемою, яка стосується не лише нашої

держави; національне законодавство досягло досить значних позитивних результатів в аспекті реагування держави на домашнє насильство, проте є низка проблемних питань як у сфері кримінально-правового регулювання, так і в правозастосовній практиці;

2) більша увага, зазвичай, приділяється потерпілим – жінкам, хоча жертвами домашнього насильства доволі часто стають також і чоловіки, діти, люди літнього віку, внутрішньо переміщені особи.

Результати відкритого голосування:

«За» __5__ членів ради,

«Проти» __0__ членів ради.

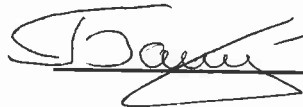
На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 35.725.120 присуджує Алоїзі ШУГАЛО ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», освітньо-наукова програма «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової

спеціалізованої вченої ради

доктор юридичних наук, професор

Дар'я БАЛОБАНОВА

*Підпис Балобанової Дар'ї засвідчую
перший проректор СТРОУБСКИЙ
25.04.2016*

